

NATIONAAL VLAAMSCH TOONEEL, Het, toneelgroep, ook bekend als de Groep Staf Bruggen, opgericht in mei 1930 onder de naam Het Nieuwe Volkstoneel door Staf Bruggen en Maurits Hoste als een afscheuring van Het Vlaamsche Volkstoneel (VVT). In maart 1931 werd het gezelschap omgedoopt tot Het Nationaal Vlaamsch Tooneel.

Bruggen had de artistieke leiding, terwijl de administratieve en zakelijke kanten tot 1933 werden waargenomen door Leo Wouters, Emiel de Waele en Honoré Debusschere, en daarna door Hector de Geest.

Het Nieuwe Volkstoneel greep openlijk terug naar de oude traditie die Oscar de Gruyter binnen het VVT had verdedigd. Bruggen zag het toneel als een instrument voor volksopvoeding en wilde met zijn gezelschap zo een rol spelen in de culturele opgang van Vlaanderen. Om geen publiek af te stoten benadrukte hij de onafhankelijkheid van zijn groep tegenover de partijpolitiek, maar door de uitgedragen idealen vond de groep duidelijk aansluiting bij de diverse Vlaamse-nationalistische formaties. Via contacten met auteurs als Ferdinand Vercnocke en Paul de Mont waren er bijvoorbeeld banden met respectievelijk het Vlaamsch Nationaal Verbond (VNV) en Rex. De belangrijkste inrichters van opvoeringen door de Groep Staf Bruggen waren de Vlaamse Huizen, het Davidsfonds, en in mindere mate ook de Vlaamse Toeristenbond en het Verbond der Vlaamse Oud-strijders.

37 werken van de in totaal 64 door het gezelschap opgevoerde stukken waren afkomstig van Nederlandstalige auteurs. Bovendien hadden deze stukken vaak de verheerlijking van de eigen geschiedenis als onderwerp (onder meer Ulenspiegel, Willem de Zwijger, Lamme, Boudewijn van Vlaanderen, Roeland Luidt, Dampierre, Voor Outer en Heerd). Het ethische opvoedkundige aspect kreeg van

Bruggen vaak voorrang op de artistieke kwaliteit van de geselecteerde stukken.

Door de mobilisatie van 1939 werden de vertoningen opgeschort, en hoewel De Geest er dat najaar in slaagde een beperkte groep herop te starten, ontbrak het vooral Bruggen aan ambitie om de werking van het gezelschap nog verder te zetten. Toen hij eind augustus 1940 benoemd werd tot directeur van de Koninklijke Nederlandse Schouwburg in Gent, werd Het Nationaal Vlaamsch Tooneel dan ook opgeheven. Een aantal acteurs volgde Bruggen naar de KNS.

LITERATUUR: A. Collard, *De groep Staf Bruggen 1930-1940*, RUG, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1996.

ILLUSTRATIE(S), zie: toneel.

NICO WOUTERS